

Tom Cutler: *Ez konteó! A világ legvadabb összeesküvés-elméletei*. Athenaeum Kiadó, 2023; ISBN: 9789635432691

A címlap alján: *A világ legvadabb összeesküvés-elméletei.*
Amit ŐK nem akarnak, hogy tudj. És miért, hogy az igazság odaát van.

„Az ember szinte soha nem a bizonyítékok alapján dönti el, hogy miben hisz, hanem azon az alapon, hogy mi tetszik neki – Blaise Pascal” – a könyv mottója

Milyen igaz! És gyakran terjeszti is.

„Ez konteó!” – pozíciók védelmében, magas színvonalúnak éppen nem mondható reakciókban gyakran megjelenő minősítés, amelynek rendeltetése végképp eltörölni a szóban forgó elméletet, állítást, netán el is hallgattatni azt, aki hangoztatja. S ha épp lehetne is ellene vetni a híres ríposztot: „Az elégetés nem válasz!” (Camille Desmoulins mondta Maximilien de Robespierre-nek a jakobinusklubban. Kiemelések a recenzió szerzőjétől), az e fegyvert használók jelentős része aligha értené, s még kevésbé méltányolná. Mindez persze nem jelenti, hogy amit konteónak minősítenek, ne lehetne valóban, bőven az is!

„Összeesküvés-elmélet”, „conspiracy theory” – az Encyclopaedia Britannica szócikkét idézve „Kísérlet kártékony vagy tragikus események megmagyarázására azzal, hogy az egy kisebb, nagyhatalmú csoport tevékenységének eredménye. Az ilyen magyarázatok elutasítják a kérdéses eseményekre vonatkozó elfogadott narratívákat. Éppenséggel, magát a hivatalos magyarázatot is beállíthatják úgy, mint az összeesküvés további bizonyítékát.” – Hát nem remek konstrukció: ne is vitatkozz, mert az csak bizonyítja, hogy tettestársa vagy a félrevezetőknél!

Maga az összeesküvés fogalom aktív cselekvőket feltételez: embereket vagy más szereplőket – a modern időkben pl. cégeket –, amelyek közösen tesznek valamit valamilyen céljuk elérésére, amely egyébként lehet üdvös is.

A Britannica szerint: „Az összeesküvés-elméletek erősen terjednek a széles körű nyugtalanosság valamint a nehézségek, viszontagságok időszakában, mint pl. háborúk, gazdasági depressziók, járványok idején, természeti katasztrófák után.” Korunkban ehhez egy nem kevésbé termékeny táptalajuk csatlakozott: a közösségi hálók, amelyek igen hathatós eszközül szolgálnak mind a destruktív hajlamok öncélú kiélésére, az egyformán buggyantak egymást tovább termékenyítő eszmecseréire, s ami különösen fontos, a tudatos, gyakran célorientált zavarkeltésre.

Az összeesküvés-elméletek alapvető feltevése tehát, hogy emberek valamilyen csoportja aktívan, összehangolt cselekvéssel tör valamilyen – a dolog természetéhez illően kártékony – cél megvalósítására, ami gyakorta a tömegek félrevezetését jelenti. Napjainkban, különösen a COVID óta, kimagasló példa erre a korábban is létezett, s most felerősödött/erősített, a könyvben is tárgyalt oltásellenesség. Ahogy a Britannica is utal rá, az emberek jelentős részét

az teszi hajlamossá az összeesküvés-elméletek elfogadására, hogy általuk értsék meg a számukra nyugtalanítóan érthetlent. Ahogy „a természet irtózik az úrtól”, úgy irtózik az emberek igen nagy hányada az érthetlentől, különösen, ha az személyében is érinti őt vagy az övét, és ezért a kebelére ölel hihetőnek tűnő magyarázatokat. A „bibi” a dologban abban áll, hogy az összeesküvés-elmélet, amint utaltunk rá, összeesküvőket feltételez. Az oltásellenesség kezdetben talán leginkább úgy terjedt, mint a babonák: félelem az ismeretlen tényezőktől, amelyek talán ártóak, és azok következményeitől, ez esetben a vakcináktól. Ebben még nem összeesküvés-elmélet jelenik meg, csak egy nyers ösztön: elzárkózni a fenyegetőnek vélttől. S ha ennek szélsőséges kinövését nézzük, pl. a széles körben elterjedt hitet, hogy az autizmust a gyerekkori védőoltások okozzák, még akkor is hiányzik az összeesküvés-elméletek nélkülözhetetlen kelléke: a bajok okozójaként gyanúsíthatók léte, megnevezése. A fejlődés azonban e téren is halad, s a bűnöst megnevezték: a Big Pharma, azaz a gyógyszeripar nagy cégei, amelyek a maguk óriási tőkeerejével érdekeik szerint igyekeznek befolyásolni még a jogalkotást és a közigazgatást is. A Wikipedia Big Pharma szócikke már 2010-re datálja a hozzá kapcsolódó összeesküvés-elmélet leírását. Ha pedig a gyanúsítottat már közismertté tették, ez remek lehetőség sokkal nagyobb léptékű összeesküvés-elméletek előadására is: ilyen a könyvben is szereplő példa: a COVID és a védekezés valójában a Big Pharma ármánya!

Az összeesküvés-elméleteket vizsgálva mindig célszerű feltenni a klasszikus, minősítő kérdést: „cui prodest” vagy „cui bono”, azaz kinek a hasznára van a dolog. Valóban állhat-e érdekében az elméletben megnevezett ártóknak a nekik tulajdonított ármány? Van azonban itt még egy tényező, amely akkor is működőképessé teheti az elméletet, ha az józan ésszel nem is hihető: jelesül, hogy az ember gyakran irracionálisan gondolkodó lény, s különösen az, ha valami félelem, bizonytalanság igazgatja, amelynek nem ismeri az okozóját – ilyenkor a jól körvonalazott ellenségkép is megnyugtató, amire tanúbizonyság lehet sok egyéb közt számtalan „boszorkány” tragikus végzete.

Végezetül, de messze nem utolsósorban, az emberek jelentős része nagyon is szeret jólétesülni, még inkább *jobban értesülni* másoknál. Ez sokakat indít arra, hogy csillogó összeesküvés-elméleteket jól benyeljenek, és jólétesültségüket fitogtatva tovább is adjanak. Végül is, a könyvből idézve a példát, milyen izgalmas elmondani, hogy valójában soha nem is volt Holdra szállás, csak jól összehamisították a képeket, a Föld pedig üreges, és milyen szédületes titok rejtőzik benne!

Ha az Olvasó már e könyvet olvasva kialakította a maga képét az összeesküvés-elméletek mibenlétéről, érdekes lehet végignéznie, vajon az itt bemutatottak mindegyike valóban beillik-e ebbe a kategóriába.

Vannak pl. „elméletek” – a kellő megalapozottság híján inkább feltevésnek nevezhetnénk őket –, amelyek egyszerűen olyan izgalmasak, hogy az teszi megragadóvá őket. Ilyen az *üreges Föld elmélete* is – amely érdekes pályát futott be. „Jules Verne 1864-es tudományos-fantasztikus regénye – az Utazás a Föld középpontja felé – óta izgatja az embereket a gondolat, hogy talán utazni lehetne a bolygó belsejében.” (Forrásmegadás nélküli idézetek a könyvből

– Osman P.) Verne ötlete nem egyedülálló: Vlagyimir Afanaszjevics Obrucsev orosz-szovjet geológus, geográfus, felfedező, a Szovjet Tudományos Akadémia tagja, a Szovjet Földrajzi Társaság tiszteletbeli elnöke, az orosz tudományos-fantasztikus irodalom első íróinak egyike hasonló könyvet írt *Utazás Plútóniába* címmel (1924, magyarul 1954). Igen ám, de „[s]zemben azzal az elképzeléssel, hogy a Föld lapos, az a feltételezés, hogy üreges, nem tűnik olyan magától értetődőnek. Ezzel együtt erre az érdekes elmeszüleményre is épül összeesküvés-elmélet, ami úgy szól, hogy a Föld üreges belsejét egy magasabb rendű faj lakja, amelynek egyedei mindenféle vikingekkel meg náccikkal együtt egyfajta paradicsomban élnek ott. Ezek a fejlett törzsek 'a bolygó őrzőinek' tartják magukat, és repülő csészealjokról ellenőriznek minket, felszínlakókat, nehogy kitörjön az atomháború.” – Tény, hogy az ilyen mesék amerikai filmekben jelennek meg, s ez ihlethette meg a legelszántabb, a könyvben is említett alufóliasapkás konteósokat.

A kép teljességéhez tartozik, hogy olvashatjuk, hogy az üreges Föld elmélete nem összeesküvés-elméletként indult: „Az üregesföld-elmélet az ókori görög, tibeti buddhista és keresztény hiedelmekben gyökerezik, de pusztá metaforánál többként csupán a felvilágosodás idején vetődött fel. *Edmond Halley*, az üstökösös csávó (1656–1742) arra a következtetésre jutott, miszerint az iránytű különös viselkedését az okozza, hogy a Föld egy üres burok, amelyben a legkülönfélébb lények élnek. A gondolat tovaerjedt, és *Leonhard Euler* svájci matematikus (1707–1783) (a matematikatudomány egyik óriása – Osman P.) *már azt is megmondta, hogy az üreges Föld belsejében lennie kell egy ezer kilométer átmérőjű napnak. Vak lévén, ezt a napot nem pillanthatta meg, eme következtetésre saját bevallása szerint kizárólag a fizika révén jutott.* Kifejtette, hogy ez a belső nap élteti az odalent lakozó fejlett, saját kultúrával és boltokkal rendelkező civilizációkat, és azt is kiokoskodta, hogy a maghoz vezető lejáratok az Északi- és a Déli-sarkon találhatóak, tehát a Föld végső soron egy kicsumázott almához hasonlít.” Az pedig már cseppet sem meglepő, hogy Verne mellett „Edgar Allan Poe, Baudelaire és Edgar Rice Burroughs (a Tarzan könyvei mellett scifisorozatot írt a Marsról is – Osman P.) egyaránt nagy lehetőségeket láttak az üregesföld-koncepcióban.” Röviden: nem minden konteó, ami hajmeresztően vad, a hajmeresztés sokrétűbb és jól eladható műfaj.

A Libri ajánlójából: „Tom Cutler régóta kutatja az összeesküvés-elméleteket, és most elének tár jó párat, ismerteti az egyes konteók tartalmát és megadja az állítólagos magyarázatokat, hogy aztán *vitriolos stílusban, pazar szarkazmussal mutassa be nekünk az események valós hátterét.* Ha meg akarjuk érteni, hogy egyesek szerint mégis, ki (kik) mozgatja (mozgatják) a szálakat, Cutler *könyvéből megismerhetjük a legvadabb teóriákat és cáfolatukat* az állítólagosan klónozott Paul McCartneytól a gyíkemberekig, a dihidrogénmonoxid-összeesküvéstől a koronavírust terjesztő Bill Gatesig és még tovább... *A szerző brit újságíró, több sikeres ismeretterjesztő könyv szerzője, aki még saját Asperger-szindrómájának a történetét is humorral vetette papírra.* Művei számos nyelven olvashatók, immár magyarul is.”

Goodreads: „Bukjunk le az összeesküvés-elmélet nyúlüregébe (nyúlüreg: Alice Csodaországban – Osman P.) a bestseller-író és összeesküvés-rajongó Tom Cutlerrel. Vegyüljünk a milliósokkal, akik nem hiszik el a hivatalos magyarázatot, és találjuk ki, amit ŐK – a globális elit – nem akarnak, hogy tudjunk. A világ legvadabb összeesküvés-elméleteinek ez a lenyűgöző gyűjteménye tele van meglepő történetekkel, különös karakterekkel és furcsa tényekkel – átfogva mindent, Diana hercegnőtől az időjárás-szabályozásig, Paul McCartney klónozásától 9/11-ig, a gyíkemberektől J. F. Kennediig. Ez a könyv arra indít, hogy újragondolj szinte mindent, amiről úgy vélted, hogy tudod.” – Vagy hogy kételkedj az emberiség nem kis része józan elmeállapotában.

Cutler önmagáról, a honlapjáról: „Brit bestseller író. Miután felépített egy életnyi sebheletet a könyv és magazinkiadásban, elhatározta, hogy humoros íróként repül rá egy olvasóközönségre, amely semmi rosszat sem tett neki. *Könyvei témák széles választékát ölelik fel, köztük a nyelvet, a szexet és a zenét.* Számos nemzetközi bestsellerré vált műve közt ott az Üriemberek könnyed olvasmányai, és az Amazon-bombasiker 211 dolog, amelyet egy okos fiú megtehet. Könyveit számos nyelvre lefordították, írásai sok országos újságban és magazinban megjelentek. Gyakorló bűvész és illuzionista, és régi Sherlock Holmes-megszállott.”

Lássuk a könyvét! (Idézetek nyitó jeltől záróig, bekezdéseken is át)

„Előszó

‘Csak mert paranoiás vagy, még nem biztos, hogy nem vadásznak rád.’ (Ismeretlen szerzőtől)

Ki ne szeretne egy jó kis összeesküvés-elméletet?! [Megragadónak szánt felütés, csak nem helytálló. Nagyon sokan lehetünk, talán még többségben is, akik sokkal inkább egy kis nyugalmat szeretnénk. Ez persze nem mond ellent annak, hogy az összeesküvés-elméleteknek is megvan a bőséges közönségük, ahogy a horrornak vagy épp az agyatlan vígjátékoknak is. Az előzőkben mondottakra visszautalva, alighanem jóval szélesebb körre igaz, hogy szeretnek elfogadható(nak tűnő) magyarázatokat az érthetetlenre vagy átláthatatlanra, s betekintést gondosan őrzött titkokba – Osman P.] Ma, a tudomány korában, több mint háromszáz évvel a felvilágosodás után a felmérések szerint az amerikai felnőttek fele igaznak vél legalább egy ilyen teóriát, és több mint háromnegyedük hisz az angyalokban. *Az összeesküvés-elmélet vagy konteó nem csupán annyit feltételez, hogy valaki összeesküvést sző másokkal, hanem azt is, hogy egy sötét és hatalmas szervezet ördögi cselekedések révén rendre kiszúr az egyszerű emberrel.* Én minden konteót hajlandó vagyok elhinni – csak azokat nem, amelyek nem igazak. És éppen ez a bökkenő: *hogyan különítsük el az igazat a hamistól?* (Nagyjából minden tudományok egyik fő törekvése! – Osman P.)

A 14. században egy William of Ockham (vagy Occam, magyarul: Ockhami Vilmos – Cutler az ő emlékének ajánlja e könyvét – Osman P.) nevű ferences szerzetes beemelt a köztudatba egy azóta *Occam borotvája* néven elhíresült klassz kis elméletet, amelyről azt állította, hogy nagy hasznára volt, ha meg akart bizonyosodni arról, hogy valami igaz-e. Az

elgondolása lényegében annyi, hogy az egymással vetélkedő magyarázatok közül valószínűleg a legegyszerűbb a helyes. Ötszáz év után Occam borotvája még mindig nagyon hasznos eszköz – de azért nem mindig. Csak hogy az egész végképp zavaros legyen, néha épp a legbonyolultabb magyarázat a helyes – mint például a Watergate-ügy esetében (lásd ott). (Kétségtelenül szép és gyakran hasznos elv, ámde: vajon ha Occam borotvájával próbálnánk tisztítani a világgépünket, nem esne-e annak áldozatául a modern fizika nagy része? *Vajon lehet-e a magyarázat jóval egyszerűbb annál, amit magyaráz??* – Osman P.)

Mi az tehát, ami mindnyájunkat egy kicsit arra késztet, néhányunkat pedig nagyon, hogy a magunkévá tegyük ezeket az elképzeléseket? *Normális esetben rendszerint azt fogadjuk el igaznak, ami bizonyítékokon alapul.* (Ekkor már csak az a kérdés, mit fogadunk el bizonyítéknak! Hagyjuk is az olyan köznapi dolgokat, hogy 'megírta a sajtó, megmondta a tévé!' Mennyire bizonyíték, ha megfelel a tudomány épp uralkodó állásának? Kik merték volna akárcsak 50 éve megjósolni, hogy valakik XX-földjén kütyüket nyomogatnak, s ettől egy komoly országban megváltozik a választások eredménye, vagy épp összeomlik valami közszolgáltatás? – Osman P.) Ha egy barátunk azt mondja, hogy esik, esélyes, hogy kinézünk az ablakon, és magunk is ellenőrizzük az állítást. De ha azt mondja, hogy a holdra szállást vélhetően csak eljártották és a vakcinák veszélyesek, akkor már megeshet, hogy bemondásra elhisszük neki.

Úgy tűnik, hogy természetünknel fogva fogékonyak vagyunk az ilyen sztorikra, és manapság, amikor a világ gyors változásai, ijesztő összetettsége, a globális járványveszélyek, valamint politikai vezetőink emberi kvalitásaival és hozzáértésével kapcsolatos szörnyű aggályok gyötörnek bennünket, az összeesküvés-elméletek segítségével sok fáradságot megspórolhatunk.

Viren Swami, az Anglia Ruskin Egyetem szociálpszichológia professzora szerint *a konspirációs gondolkodás társadalmi válságok idején felerősödik, amikor az emberek különösen vágnak arra, hogy értelmet és biztos pontokat találjanak az életükben, ezért hajlamosabbak elhinni, hogy az eseményeket sötét erők alakítják a jó és gonosz örökös harcában.* (Érdekes összevetni, ahogy a primitív vallások kezelik a természeti csapásokat, beleértve a járványokat is, sok modern ember pedig az őt vagy övéit ért sorscsapásokat – Osman P.)

Sokak számára a politika már nem jobb- és baloldalról szól, hanem Rólunk és Róluk. Így fordulhat elő, hogy önkényuralmi szélsőjobberek összeállnak probiotikus ballibekkel (sic!), és együtt hirdetik, hogy küszöbön az apokaliptikus 'szép, új világrend', vagy azt, hogy Paul McCartney voltaképpen már csak egy hasonmás. Annyian estek bele a konteók nyúluregébe, hogy a BBC már külön dezinformációs szakértőt alkalmaz.

Ha valaki abban hisz, hogy a Föld belül üreges, vagy Paul McCartney már évek óta halott, az tulajdonképpen még nem akkora gond. *A gondok akkor kezdődnek, ha az összeesküvés-elméletek ártalmatlan ostobaságból kártékony kijelentésekbe csapnak át.* A QAnon nevű online mozgalmat, amely 2016-ban a „Pizzagate-konteót” (lásd ott) kiötlötte, a közösségi oldalak és az FBI egyaránt fenyegetésként értékeli. A mozgalom létrejöttének alapja az az állítás

volt, hogy Donald Trump titkos háborút vív a demokratákat, milliárdosokat és hollywoodi hírességeket is soraiban tudó 'mélyállam' sátánista-pedofil összeesküvői ellen. A QAnon apostolai által hangoztatott nyilvánvaló badarságok víruszerű terjedése elszánt, erős és összetartó közösséggé kovácsolta össze a követőiket. (Remek példa! Ha a badarság olyannyira nyilvánvaló lett volna mindenkinek, akkor a terjesztése nem hoz létre politikai közösséget. A „titkos” minősítés szakszerű eszköz arra, hogy elmélyítse a gyanút – Osman P.)

Persze valahol minden összeesküvés-elmélet érdekes, sőt, a legjobbak egyenesen lenyűgözőek, ezért is maradt fenn ilyen sok közülük ennyire sokáig. A régi dajkamesékhez hasonlóan némelyikük valószínűleg igaz, mások akár igazak is lehetnek, és végül vannak köztük szintiszta kitalációk, bár azok is éppen olyan jók, mint a többi.

Ebben a könyvben felidézek néhányat Anglia, Európa és az – ezeknek különösen gazdag leltőhelyét jelentő – Egyesült Államok legbájosabb összeesküvés-elméletei közül. Mindenki megtalálhatja itt a neki tetszőt, hiszen mi lehetne jobb kikapcsolódás annál, mint fejest ugrani a nap huszonnégy órájában ömlő hírek rideg valóságából az úrból érkező gyíkemberek titkos társasága által irányított világba, amelyben Finnország kamu, Elvis viszont még köztünk jár, és egy memphisi tisztítóban centrifugázza a kőmosott farmerokat? Egyes konteók és konteósok megnevettetik, mások elgondolkodtatják majd önöket, de oldalanként minimum egyszer kiszólnak majd a páruknak, mert olyan fényes gyöngyszemre bukkantak, amit vele is muszáj megosztaniuk.”

Használati tanácsként: „Mielőtt belekezdenének, fogadjanak meg egy jó tanácsot. Próbáljanak meg ellenállni a kísértésnek, hogy az első oldal előhegyeitől indulva egy lendülettel másszanak fel a csúcra, ahogy mondjuk a Bovarynével tennék. Inkább használják úgy ezt a könyvet, mint a szaunát: merüljenek el valahol a gőzben, csapkodják meg magukat nyírfavesszővel, aztán csobbanjanak egyet odakint a jeges vízben. Utána próbálkozzanak valahol más helyen felütni. Ilyen kis adagokban remélhetően sikerül kellemesen elszakadniuk a mindennapok gondjaitól anélkül, hogy közben túlhevülnének.

Na de elég is a szócséplésből, csapják a fejükbe az alufóliasapkát, vegyenek jó nagy levegőt, és bátran vessék bele magukat Konteóország ismeretlen vadonjába...”

Eme záró biztatáshoz egy kis figyelmeztetés: a már elmondottak ellenére is készüljenek lelkükben és elméjükben a megrázkódtatásra: mi minden tömeges ostobaságra képes ill. rávehető a teremtés koronája, a mai homo sapiens sapiens. mennyit és merre haladt két és fél ezer év alatt a hellén magaskultúra óta.

Nézzük a tartalmat!

I. ELTERVEZETT HALÁL – Gyilkosságokkal és merényletekkel kapcsolatos összeesküvés-elméletek – A rész mottója igen érdekes: „A bölcs ember hite arányos a bizonyítékokkal – David Hume.” – Mutatós, de csak korlátozottan érvényes állítás. Alapvető ellentmondás e tételben, hogy bölcs ember is lehet vallásos, s az európai kultúrában nagyon is sok kiemel-

kedő „bölc ember” volt az, márpedig a vallás lényege, hogy hitre, abban való bizodalomra támaszkodik, nem pedig bizonyítékokra. A mindent megismerni akaró modern tudomány épp ezért tesz kivételt, s nem keres bizonyítékokat vagy cáfolatokat Isten létére, mert az egész kérdéskör kívül esik a tudomány területén. Témánk szempontjából viszont nagyon is idevágó megjegyezni, hogy a tudomány akkori állásánál Hume még nem gondolt rá, mára viszont megtanulhattuk, mennyire függ a bizonyítékok feltárása, verifikálása, bizonyító ereje az ebbéli tudományok és technikák mindenkori állásától.

A fejezetek

- *Egy hercegnő halála* – Mi más is, mint Diana hercegnőé! Cutler a tények mellé sorolja a nagy port felvert haláleset által életre hívott összeesküvés-elméleteket: „Nem telt bele sok idő, máris kérdések merültek fel azzal kapcsolatban, hogy mi is történt valójában aznap éjjel, hamarosan pedig szárnyra kaptak az összeesküvés-elméletek. A feltételezett elkövetők között ott volt Irán, a CIA, a militáns iszlamisták és a szabadkőművesek is, akik állítólag úgy rendezték meg a tragédiát, hogy az az egyik hírhedt jelképük, egy kőhíd alatt zajljék le.” – Emellett felhossa a líbiai vezető Kadhafi ezredes személyes verzióját is az összeesküvőkről, és olyan elméleteket is bemutat, amelyben a szálak „magasra vezetnek”.
- *Isten bankárának meggyilkolása* – Nem, nem a Keresztapa 3. része, „[a] holttest Roberto Calvié, a magánkézben lévő hatalmas olasz bank, a Banco Ambrosiano elnökéé volt, amely óriási politikai botrányt kavart épp akkoriban ment csődbe gigantikus adósságai miatt.”
- *Marilyn Monroe rejtélyes halála*
- *Merénylet John. F. Kennedy ellen*

II. VAN VALAKI ODAKINT? – *Ufókkal és idegen lényekkel kapcsolatos összeesküvés-elméletek* – Fura mottója: „Sosem csapnak be minket, magunkat csaljuk meg – Goethe.” Erre igazán remekül hivatkozhatna minden csaló a bíróság előtt, de gyanítható, hogy az idézettel valami nincs rendben.

A fejezetek

- *A roswelli eset* – „1947. július 8-án kedden az új-mexikói roswelli [katonai] légbázis egyik illetékese sajtóközleményt adott ki, mely szerint az 509-es műveleti bázis begyűjtött a város közelében egy lezuhant 'repülő korongot'. Másnap reggel a Roswell Daily Record a címlapról harsogta világgá, hogy A RAAF REPÜLŐ CSÉSZEALJAT TALÁLT EGY ROSWELL KÖRNYÉKI FARMON. A cikk azt is megemlítette, hogy három héttel korábban, június 14-én az említett farm intézője és nyolcéves kislánya különös törmelékdarabokat fedeztek fel itt-ott szétszóródva a Roswelltől mintegy ötven kilométerre északra fekvő birtok földjén.”

- *Men in Black* – „1947. június 21-én, a háború utáni amerikai ufóhisztéria csúcán Fred Crisman és Harold Dahl – a parti őrség járőreinek mondták magukat, és nem messze dolgoztak az USA nyugati partjainál, a Puget-szorosban fekvő Maury-szigettől – azt állították, hogy a hajójukról valami különös dolgot pillantottak meg az égbolton. Hat gyűrűs fánk alakú azonosítatlan tárgyról számoltak be, ezek egyike fehér fémre vagy lávára emlékeztető dolgot ejtett a fedélzetre, ami eltörte az egyik kollégájuk karját és megölt egy kutyát. Dahl elmondta, hogy az idegen tárgy észlelését követően felkereste őt egy fekete öltönyös férfi, aki megtiltotta neki, hogy a történekről beszéljen. 'Sokkal többet tudok arról, amit tapasztalt, mint amennyit szeretne elhinni' – mondta az idegen. A feketébe öltözött férfi ijesztő felbukkanása azonban nem egyedi eset volt. Alig néhány évvel később egy Albert K. Bender nevű jeles ufókutató is azzal állt elő, hogy három fekete öltönyös látogatta meg.”
- *Az 51-es körzet* – „A nevadai sivatag egyik csücskében rejtőzik a Groom-tó. A nagy sós foltot minden oldalról a Nellis légitámaszpont 'tüzérségi és bombázó lőtere' veszi körül. Hatalmas kerülete mentén végig szeizmikus mozgásérzékelők és túéles biztonsági kamerák sorakoznak, amelyek rögzítik a kíváncsiskodók minden hivatlan látogatását. Nagy, piros betűkkel BELÉPNI TILOS feliratok intik az arra járókat, hogy ez LEZÁRT TERÜLET. Ha a báméskodó túlságosan közel tévedne a területre vezető földutakhoz, esélyes, hogy fehér furgonok csapnak le rá a semmiből, majd nagydarab, terepszínű ruhát és agresszív, napszemüveget viselő urak szállnak ki belőlük, és udvariasan megkérlik a hivatlan vendéget, hogy húzzon a fenébe, amit bazi nagy puskák biztató lóbálásával hangsúlyoznak.” – Természetesen ez nem más, mint a világ leghíresebb „körzete”, ahol a közhit szerint a rút amerikai hatóságok földönkívüli űrhajókat és ilyen űrhajósok teteit őrzik, s talán még élő földönkívüliekkel is tettek titokzatos dolgokat. „A CIA csak 2013-ban, egy nyolc évvel korábbi közérdekű adatigénylésre reagálva ismerte el nagy nehezen, hogy az 51-es körzet létezik. A szovjetek valószínűleg már régen tudtak róla, de azt csak nem kapkodja el az ember, hogy a sajátjaival is megoszson ilyesmit.” Ám business is business, „[a] repülő csészéaljas sztorik tömkelege olyannyira áthatott mindent, hogy a nevadai kormányzó hivatalosan is földönkívüliek országútjának (Extraterrestrial Highway) nevezte el 1996-ban a közelben vezető 375-ös utat, ami nem volt épp kárára a helyi turizmusnak.”

III. JÁRKÁLÓ HALOTTAK – Homályos halálesetek és hátborzongató hasonmások – Mottója: „Kétféle tévhit van. Ha elhisszük azt, ami nem igaz, és ha nem hisszük el azt, ami igaz – Kierkegaard.” Csak épp minél mélyebbre hatolunk a felszín alá, többnyire annál nehezebb minden kétséget és korlátozó feltételt – pl. értelmezési tartomány – kizáróan megállapítani, mi is az igaz.

A fejezetek:

- *A konteóterjesztő Alex Jones valójában egy humorista* – „Az 1974-es születésű, magát libertáriánus konzervatívnak tartó Alex Jones úgynevezett ’fegyverbuzi’, és emellett Amerika vezető összeesküvéselemélet-terjesztője.”
- *Avril Lavigne klónozása* – „1998-ban egy Avril Lavigne nevű tizennégy éves francia–kanadai lány megnyert egy dalversenyt, és ezzel elindult a sztárrá válás útján. Aztán tizennégy évvel később különös hírek kezdtek terjengeni a világrengetően sikeres szőke énekes-dalszerzőről. A történet egy portugál nyelvű brazil blogról, az Avril Esta Mortáról („Avril halott”) indult útjára, amely az írta, hogy a kék szemű, törekeny és vagány énekesnő feltehetően meghalt, és a klónjában reinkarnálódott.” – S hogy tényleg nagy az Isten állatkertje: „Az Avril Lavigne-féle konteó még mindig népszerű téma a közösségi oldalakon és a kocsmaívizek során, és a haraszt továbbra is zörög, még azután is, hogy az Avril Esta Morta szerzője három évvel az eredeti poszt megjelenése után elképesztő bejelentést tett.” – Hogy mit, érdemes elolvasni.
Cutler szellemes csavarja ehhez: „De hol a bizonyíték arra, hogy nem ez a hazugság? Lehet, hogy a blogíró maga is csak egy dublőr. Gondoljanak bele: ezt a végtelenségig lehet folytatni.”
- *A Király visszatér* – bármily fájdalmas is ez sokak nemzeti büszkeségére, nem Zámbo Jimmyről, hanem természetesen Elvisről szól. „Az Elvishez kapcsolódó talán legérdekesebb és legaranyosabb konteó 2009-ben látott napvilágot. Eszerint Michael Jackson és a Király több más ’halott’ hírességgel együtt egy bunkerben élnek, mélyen Graceland alatt. Vagyis megnyugodhatunk, nem magányosak esténként. Bájos, nem?” – S tegyük hozzá: már a mai deepfake-technológiákkal is számtalan „felvétel” készíthető közös életükről.
- *Paul McCartney halott* – Az itt leírt történetet talán még a legagyatlanabb filmek producerei is visszadobnák, mint túl blódet a megfilmesítéshez, viszont tökéletesen illusztrálja Einstein nagy megállapítását, miszerint „ami biztosan végtelen, az az emberi ostobaság”.

IV. MEGGYULLAD A KANÓC – *Történelmi összeesküvések* – Mottója: „Aki valóban az igazságot akarja kutatni, annak szükséges életében legalább egyszer a lehető legnagyobb mértékben kétségbe vonni mindent – René Descartes.” Rejtélyes, mint a Pendragon-ház jelmondata Szerb Antal regényében.

Benne:

- *A lőporos összeesküvés* – Az alaptörténet talán még ma is az iskolai tananyag része: „Egy csapatnyi angol katolikus merényletterve volt a 17. század elején. Az összeesküvők abban reménykedtek, hogy ha 1605. november 5-én, az országgyűlés ünnepélyes megnyitásának idején felrobbantják a Lordok Házát, azzal leszámolnak a protestáns I. Jakab királlyal és kormányával, és visszaállíthatják a katolikus monarchiát.” A főügyész javaslatára kiszabott büntetés a legvérszomjasabb horrorrajongót is kielégítheti. „Ez nemcsak

elég kegyetlen büntetés volt, de lehet, hogy végtelenül igazságtalan is, mert az összeesküvéssel kapcsolatos egyik összeesküvés-elmélet szerint, bár Britannia történetének leg híresebb terroristája látszólag az I. Jakab meggyilkolására szőtt ármány középpontjában állt, valójában végig a monarchiának dolgozott.” S a mai idők: „Bár egyszerű közkatona-ja volt, mégis ő lett a lőporos összeesküvés arca. *A stilizált, mosolygó, pirosposzsgás arcú, bajszos és hegyes szakállú Guy Fawkes-álarc minden tiltakozó mozgalom nélkülözhetetlen kelléke lett.* A Fawkes-maszk jelképpé, egyben hasznos álcává vált az Anonymous online 'hacktivistá' csoport és más rendszerellenes csoportosulások körében.”

- *Az egyiptomi piramisok* – E piramisokat valóban máig is megválaszolatlan kérdések és különféle elméletek lengik körül – s hogy miként kerültek ebbe a részbe, az Olvasó majd megtudja. Nem spoilerезünk.... a fejezet viszont sok érdekességet kínál.
- *A templomos lovagok* – A történelem leginkább legendákkal övezett lovagrendje. „A templomosokat a legkiválóbb harcosokként ismerték el a keresztes lovagok között. A létszámuk egyre nőtt, és a következő kétszáz évben a templomosok rendje a világ egyik legnagyobb hatalmú szervezetévé, gyakorlatilag az első multinacionális vállalatá és egy-fajta korai világbankká nőtte ki magát.” – És ez lett a vesztük. Történetük pedig máig is felbukkan tömegszórakoztató filmek és könyvek elemeként. Cutler igen figyelemre méltó megjegyzést fűz a hozzájuk kötődő „konteók” kritikáihoz, amely jó alapot ad izgalmas töprengéshez.....
- *Ki írt Shakespeare nevében?* – A problémafelvetés régóta ismert: Shakespeare műveit nem is ő írta. Egy elmés mondás szerint (talán Karinthy Frigyesztől?) a szerző valaki más, akit szintén Shakespeare-nek hívtak. Cutler remek áttekintést ad az idevágó elméletekről – bár az nem teljesen világos, miért ebben a részben.

V. HADIÖSVÉNYEN – *Katonai összeesküvések* – Mottója: „Semmi sem könnyebb, mint az embernek önmagát becsapnia – Démoszthenész”, s mily szomorú, hogy ez aligha cáfolható!

Fejezetei:

- *Időjárás-irányítás* – Az időjárás kártételei és kellemetlenségei miatt az ember ősidők óta keresi, mi is hozza rá e bajokat, s miként nyerhetné el okozóik kegyeit, védelmét. Babonák és vallások épültek erre, s e fejezet részletes tanúbizonysága szerint összeesküvés-elméletek is. Megjelenik benne a széles körben terjesztett chemtrail elmélet, s egy történet Donald Trump elnökről, amelyről szintúgy kérdezhető, vajon igaz-e, és cui prodest?
- *A hulla, aki átverte Hitlert* – Spoiler: jól ismert történet, és igazából nem is a hulla volt! „Az egyik legjobb katonai összeesküvést a brit hírszerzés hozta össze a második világháborúban. Senkinek nem ártottak vele, viszont valószínűleg több ezer életet sikerült általa megmenteni, ami ékes példája annak, hogy egy összeesküvés nem feltétlenül sötét és gonosz eredménnyel jár. Némelyik még enyhén vicces is lehet.” – Hogy mi volt ebben

a vicces, döntse el az Olvasó. Az viszont kétségtelen, hogy a művelet igazán találékony és elegáns volt!

- *A búzlé és a melegbomba* – „Közismert tény, hogy a kormányok és hadseregek halálos fegyvereket fejlesztenek ki, és összeesküvést szőnek ennek eltitkolására nem csupán az ellenség, de előlünk, szegény nyomorult választópolgárok előtt is, akik az egész cechet álljuk. Ezek között a kutatások között akadnak néha egészen furcsák is.” – A titoktartás teljesen érthető, s messze nem csak a fegyverfejlesztésben van létjogosultsága. Abszolút hasznos, helyénvaló minden titok kezelésében a „need to know-elv”, vagyis hogy csak az tudjon a dolgról, akinek ez a közreműködéséhez szükséges, és csak annyit, amennyi ahhoz kell. Ez amúgy védi az embereket is, mert aki nem tud valamit, az sem eladni, sem elkotyogni nem tudja a titkot. A „szegény nyomorult választópolgárok, akik az egész cechet állják”, értelemszerűen nem tartoznak abba a kategóriába, akiknek tudniuk kell, mi készül a boszorkánykonyhában, bármennyire is izgathatja ez a kíváncsiságukat. A fejezet elején megtudhatjuk, miként cserélték le a második világháborús fegyverfejlesztésben az idomított szelindekdenevéretet két atombombára. Az ugyan nem lesz mindenkinek világos, mi e fejezet tartalmában az összeesküvés, a fegyverötletek viszont igazán fenomenálisak!

VI. A MIKROSZKÓP ALATT – *Tudományos és egészségügyi összeesküvések* – Mottója: „Nem szabad mindent elhinni, amit az interneten olvasunk – Julius Caesar.” Caesarnak két-séggkívül igaza van, viszont rút hanyagság Cutlertől, hogy nem idézi ugyanonnan az első két kommentet Marcus Iunius Brutus Caepio-tól, a március idusai valódi összeesküvés egyik fő szervezőjétől, másrészt a nagy államférfi Augustus császártól (Imperator Caesar Augustus divi filius).

Fejezetei:

- *A laposföld hívei* – Cutler itt egy talán viccesnek szánt, de nagyon is nyugtalanító megjegyzéssel zár: „Ha önök azon kapják magukat, hogy lenézik ezt a vélekedést a többi laposföld-hívó álláspontjával együtt, és meg vannak róla győződve, hogy a világunk gömbölyű, azért tegyék fel maguknak a kérdést, milyen bizonyítékok erősítik meg, hogy ez így van, és hogyan bizonyítanak be egy kételkedőnek, hogy igazuk van. Saját meggyőződéseink felülvizsgálata elbátortalanító élmény lehet, mert könnyen oda lyukadhatunk ki, hogy az okok, amelyek alapján elhiszünk valamit – például azt, hogy a Föld gömbölyű –, azon alapokhoz hasonlíthatnak, amelyeken politikai, morális vagy vallási meggyőződéseink állnak, más szóval igencsak gyengécskék.”
- *A sosemvolt holdra szállás* – „A még nagyon is velünk élő 20. század egyik legszórakoztatóbb összeesküvés-elmélete szerint a NASA csak eljátszotta az Apollo holdra szállását.” „Az ugyanolyan tollú madarak együtt repülnek” közmondás igazsága itt szépen megmutatkozik: a laposföldfejezet írja, hogy a társaságuk hetvenes évekbeli vezetője azt ál-

lította, „összeesküvők játszották el a holdra szállást (lásd ott), és általában az űrkutatást, méghozzá azért, hogy elfordítsák az embereket a Föld lapos voltának bibliai igazságától.” Ez a fejezet pedig igencsak tarka képpel szolgál az „összeesküvés” bizonyítására törő állításokról és azok sorsáról. „A NASA mindezekkel szemben egyetlen egyszerű érvet használ” – írja Cutler. Hogy mit, tessék elolvasni. Házi feladat: hogyan vonjuk azt is kétségbe?

- *Vízfluorozás – szovjet világhatalmi összeesküvés?* – Akkor már nem is fluoroznak, vagy épp ellenkezőleg? „Ha van valaki, akit egy személyben hibáztatni lehet, amiért rossz hírért kelti a konteóhívóknak, az Jack D. Ripper tábornok. A karakter Stanley Kubrick Dr. Strangelove című 1964-es filmszatírájában tűnik fel, és atomcsapást indít a Szovjetunió ellen, mert azt hiszi, a szovjetek fluort csempészték az amerikaiak csapvizébe egy 'nemzetközi kommunista összeesküvés' részeként, 'amely kiszívja és beszennyezi értékes testnedveinket'. 1960 táján körülbelül ötvenmillió amerikai itta nagy vidáman a fluoros csapvizet. Ez volt a legsúlyosabb hidegháborús hisztéria ideje. Az 1962-es kubai rakétaválság mindenkit világvége-hangulatba hajszolt, és éppen ekkor forgatták a Dr. Strangelove-ot is. Kell-e jobb fókuszpont az emberek szorongásának, mint az a gondolat, hogy a szovjet kormány beletesz valamit a vízbe?”

Cutler itt kissé ügyetlenül zárja a fejezetet: „Ezekkel a rémes jóslatokkal csak az az egy gond van, hogy mióta fluorozzák a vizünket, eltűnt a Szovjetunió, és egyébként sem tűnik úgy, hogy bármi bajunk lett volna a csapvíztől.” – Végül is, ezen a globális hadszíntéren minimális igyekezettel is lehet találni új gyanúsítottat. A folytatásban viszont igaza van: „Ellenben a bulvárlapok és a teleshop csatornák sokkal eredményesebben zombítják a népet, mint bármilyen orosz vízfluorozás” – csak épp kihagyta a médiumok további szép csokrát.

- *Halálos vakcinák* – Bocsáttassék meg az eretnokség, de erről a témáról az ugrik be, hogy az Úr mindenható és mindentudó, de úgy tűnik, olykor nem gondol mindenre: másként az egyiptomi tíz csapáshoz hozzátette volna a közösségi hálókat, s az internet útján történő nagyüzemi népbutítást. Merthogy pl. a laposföldhit legfeljebb azt jelentheti, hogy a szélén lassan sétáljunk. Komolyra fordítva, az életminőségünkhöz mit sem számít, kik is voltak a kérdéses esetben Monroe vagy Diana hercegnő halálának okozói, viszont az oltások elutasítása gyilkos járványokhoz is vezethet, amint azt Cutler is kiemeli. Egy dologban alighanem téved. „A bizonyítékok és azok minőségének higgadt vizsgálatára van szükség” – írja a téveszmék legyőzéséhez. Vajon a tömegmédiával kondicionált emberek mekkora hányadát tudja inkább megnyerni egy jó, szaftos összeesküvés-elmélet, mint a száraz bizonyítás?
- *Az üreges Föld – az igazság odalent van* – ezt korábban már érintettük, s ez a fejezet is sok érdekességet tartogat a fondorlatos gyanakvásról.

A lehetséges terjedelem vége felé járunk, a könyv tartalmának hátralévő részére viszont bizvást elmondható, hogy „*a java még hátra van*”. Immáron csupán a címekeket idézhetjük. E rész utolsó fejezete: *Covid-19: vírusként terjedő összeesküvések*.

VII. NAGY TESTVÉR SZEMMEL TART – *Belső munkák és piszkos kormányzati trükkök*

Fejezetei:

- Új világrend
- Szeptember 11.
- A nagy Brexit-buheráló összeesküvés
- A Watergate-ügy
- Fekete helikopterek

VIII. KI MOZGATJA A SZÁLAKAT? – *A világot irányító titkos társaságok*

Fejezetei:

- A Bilderberg-csoport (Mi más?? Vagy épp többnyire nem is az a legveszélyesebb, ami annak látszik? – Osman P.)
- A szabadkőművesek
- Az illuminátusok
- Icke-onográfia

IX. X-AKTÁK – *A legképtelenebb összeesküvés-elméletek*

Fejezetei:

- A QAnon
- Ál-Finnország
- A „Pizzagate”
- A Wayfair-összeesküvés
- #FreeBritney (igen, a Spears – Osman P.)
- A denveri nemzetközi repülőtér
- A pizzaszeletek ármánya (ez egy másik pizza – Osman P.)
- A dihidrogénmonoxid-összeesküvés (való igaz, hogy a dihidrogénmonoxid a mai napig is nagyon sok ember halálát okozza. De hogy mi is az és miként árt, az egyik legszóra-koztatóbb fejezet – Osman P.)

Dr. Osman Péter